

Medlemsblad

Åhls hembygdsförening

Hjultorget 1, 793 41 Insjön

Febr 2019 Nummer 1 Årgång 20

Årsmöte

Tisdag 12 februari 2019 kl. 19.00

på Insjöns Teater

Stadgeenliga förhandlingar

- * Utdelning från Junkar Bertils Olssons fond
- * Louise Tysklind berättar om Insjöns Ridklubb
- * Utdelning av släktgårdsdiplom
- * Henry Pollack: Hur såg det ut i Insjön för 10 000 år sedan?
- * Servering

Förslag till dagordning vid föreningens årsmöte 12 febr. 2019

- § 1 Årsmötets öppnande
- § 2 Fråga om mötet är stadgeenligt utlyst
- § 3 Val av ordförande att leda mötets förhandlingar
- § 4 Val av sekreterare att föra mötets protokoll
- § 5 Val av två justeringsmän för mötets protokoll, tillika rösträknare
- § 6 Fråga om godkännande av dagordning, anmälan om övriga frågor
- § 7 Föredragning av styrelsens verksamhetsberättelse (se sid 3 - 5)
- § 8 Föredragning av styrelsens bokslut och beslut om resultatdisposition
- § 9 Föredragning av revisionsberättelse
- § 10 Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen för verksamhetsåret 2018
- § 11 Val av föreningens ordförande för 2019
- § 12 Val av ordinarie ledamöter i föreningens styrelse för 2019 och 2020
- § 13 Val av suppleanter i föreningens styrelse för 2019
- § 14 Val av två ordinarie revisorer och en ersättare för 2019
- § 15 Val av ombud till Dalarnas fornminnes- och hembygdsförbunds årsstämma 2019
- § 16 Val av tre ledamöter i valberedning för 2019
- § 17 Beslut om medlemsavgiftens storlek för 2020
- § 18 Behandling av enskilda medlemmars motioner (lämnas senast 5 febr.)
- § 19 Övriga frågor - utdelning av medel från Junkar Bertil Olssons fond
- information om verksamheten 2019

Meddelande från ordföranden

Kära Hembygdsvänner!

Så håller ni första numret av Åhls hembygdsförenings medlemsblad 2019 i er hand. Jag vill önska er alla ett riktigt Gott Nytt År 2019. Har ni satt upp almanackan med de fina bilderna från våra spännande gruvor som ligger slumrande i vår bergslagsbygd och ruvar på minnen från förfäders idoga arbete.

I detta blad kan du i 2018 års verksamhetsberättelse läsa en imponerande redogörelse över vad vi tillsammans åstadkommit under året som gått och nu ser jag fram emot ytterligare ett kreativt år tillsammans med er där vi visar att vi värnar vår hembygd och står rustade för kommande dagar.

Lite allmän och nyttig information om februari enligt Bondepraktikan

- Om februari är mild, kan man vänta många frostnätter, när våren kommer. Starka nordanvindar bebåda Guds välsignelse i bondens lador.
- Klar och torr fastlag betyder gott spannmålsår.
- Om solen i fastlagen skiner tidigt upp, skall allt, som sås, växa frodigt. är myggen talrik i denna månad, skall nästkommande utrota dem
- Om istapparna äro långa under fastlagsnatten, blir linet långt

Jag hoppas att vi ses på Årsmötet den 12 februari kl 19.00 på Insjöns Teater. Välkomna!

/Roger Arvidsson, ordf.

Föreningens hemsida

I januari öppnas en ny hemsida för Åhls hembygdsförening. Den är liksom tidigare knuten till Sveriges Hembygdsförbund, som nu har gett den en ny utformning. Innehållet kommer efterhand att kompletteras.

Adressen är www.hembygd.se/ahl

Föreningens bildarkiv

Sedan ett par år kan du se bilder från vårt fotoarkiv på BYGDEBAND.

Där har vi hittills lagt in ca 500 bilder på miljöer och människor från Åhl förr i tiden.

Ta gärna en titt på dem.

Du finner dem om du t ex på Google söker på Bygdeband Åhl. Då kommer Åhls hembygdsförening upp.

Alla bilder finns där osorterade. Till höger finns en lista på platser (naturområden, byar etc.). Där finns en del av bilderna insorterade men en del av detta är ofullständigt.

Om någon som läser detta skulle vilja hjälpa till att få detta bättre, är vi mycket tacksamma.

(Det finns på många ställen en karta med uppgiften "Hoppsan. Ett fel uppstod". Det beror på att det p g a höga priser inte längre är möjligt för Sveriges Hembygdsförbund att använda dessa Google-kartor.)

Facebook

Vi håller även på att lägga in bilder från vårt fotoarkiv på Facebook. Om du är med i Facebook kan du gå in där och titta på bilder. Idén är att du sedan ska komplettera med egna uppgifter om bilderna, t ex namn på personer. Du kan även komplettera med egna bilder från Åhls historia, gamla eller nytagna.

Du som är medlem i Facebook: Skriv i sökfältet överst till vänster: Åhls hembygdsförening fotoarkiv

Du som ännu inte är medlem i Facebook: Gå till [facebook.com](https://www.facebook.com) och skapa ett konto. Därefter kan du hitta Åhls hembygdsförenings fotoarkiv.

Fontänen på Klockarbacken som den såg ut förr i tiden. Ligger på Facebooksidan som omslagsbild. Vykort från 1920-talet.

Åhls hembygdsförenings medlemsblad.

Föreningens adress: Hjultorget 1, 793 41 INSJÖN

- Adressändring kan anmälas på någon av ovanstående adresser eller tel 070-524 01 93.

Föreningens bankgiro: 725 - 4154

Föreningens tel: 0247-413 60 eller 076-949 65 20 Swishnr: 123 379 11 67.

Ansvarig utgivare: Roger Arvidsson

Föreningens e-postadress: ahlshembygd@hotmail.com

Redaktör: Hans Hellström

Föreningens hemsida: www.hembygd.se/ahl

ÅHLS HEMBYGDSFÖRENING

Styrelsens verksamhetsberättelse för 2018

Styrelsen har haft följande sammansättning:

Roger Arvidsson, ordf. Hans Hellström, vice ordf. Mats Lyck, kassör. Mats Bortas, sekr. Olle Bergfors, Lars-Erik Danielsson, Sara Ström och Inger Werlevik, ledamöter. Suppleanter: Nisse Berglund, Anders Hollsten, Ola Pettersson, Henry Pollack och Gunnbritt Sundström. Styrelsen har haft 9 protokollförda sammanträden.

Revisorer har varit Kenneth Forsman och Christer Swedhs med Börje Karlsson som suppleant.

Årsmötet ägde rum den 15 febr. på Insjöns Teater med sedvanliga årsmötesförhandlingar. Ca 40 personer var närvarande. Som ny ordförande valdes Roger Arvidsson, som ersatte Hans Hellström, som valdes till ordinarie ledamot i stället för Stenåke Petersson, som avgick. Som ny suppleant valdes Nisse Berglund som ersatte Ann-Louise Fändriks, som avgick. Övriga omvaldes. Från Junkar Bertil Olssons fond utdelades formellt bidrag till Insjöns BK Innebandy och Hinderbanan vid Insjöns IP. Efter mötet visade Ove Andersson några filmer från sin produktion. Spelmännen bidrog också med några låtar. Som avslutning serverades kaffe/the och smörgås.

Valborgsfirandet kunde även i år genomföras tack vare Torsten Hagman som samordnade detta. Insjöns BK-Innebandy hade hand om serveringen och lottförsäljningen. Åhls kyrko- och hembygdskör sjöng de välkända vårsångerna, Roger Arvidsson höll vårtalet, ett fyrverkeri utan starka smällar avfyrades. Vädret var i år bra och publiken uppgick till ca 150 personer.

Midsommarafton kunde även i år genomföras på traditionsenligt sätt tack vare Inger Werleviks arbete med att ta kontakt med alla som behöver hjälpa till för att det ska bli något firande: Blomplockare, lövhämtare, kransbindare, lövrumpflätare, kransbärare, konferencier, spelmän, majstångsresare, försångare, lekledare, lottförsäljare, serveringspersonal Vi kan här inte räkna upp alla som hjälpte till, men särskilt måste nämnas spelmän under Nisse Berglunds ledning, Jan Bergkvist som ledde resningen, Kristina Mattsson som ledde sånglekarna, Lena Lisskar med släktingar som samordnade kransbindningen samt Kristina Hollsten och Ulf Norberg som svarade för serveringen och lottförsäljningen. Roger Arvidsson var konferencier. Publiken på ca 500, roade sig också med lottköp och att fika. Arbetet med att göra iordning kransarna dagen före var det som vanligt svårt att få tillräcklig hjälp med. Lövrumpen flätades föredömligt av Lea Alp Lisskar. Alla blev där bjudna på fika som Gunnbritt Sundström ordnade. Majstångsresningen inleddes med att kransarna bars fram av sockenklädda med spelmän i täten.

Gruvvandringarna har i år genomförts fyra onsdagar i juli. Endast 28 personer har deltagit på det varma vädret. En vandring genomfördes som en del av Leksands 700-årsfirande. Dessutom har grupper från företag och organisationer gått på guidade turer, sammanlagt 56 personer. Många enskilda vandringar har också genomförts. Lars-Erik Danielsson har varit ledare, och han har också gått igenom och röjt lederna. Han har också tillsammans med Lars Lövgren från kommunen förbättrat lederna. Per Gustafsson bjöd även detta år på musik vid gruvvandringarna, framförd på horn.

Även övriga **Vandringsleder** – Ålheden och Knippboheden - har gåtts igenom av Lars-Erik Danielsson.

Årets **medlemsresa** gick i början av augusti med egna bilar till Stora Skedvi. Deltagarna besökte kyrkan, spisbrödsfabriken och gammalgården. Lunch intogs på Kullinariet. Anders Hollsten och Roger Arvidsson, som även berättade om sin fädernebygd, hade förberett resan som hade 23 deltagare.

Vi har under året arrangerat ett par **program på Teatern**. Vid ett vårprogram framförde Marits Staffan Klingspor sång och musik från olika delar av världen. Vid ett annat program framträdde Siljansbygdens Balalaikor.

Hembygdsgdagen anordnades i augusti som en del av Leksands 700-årsjubileum. Minnesgården, Dräktkammaren och Skolmuseet var öppna. En vandring Vattberget Runt anordnades. Servering var anordnad. Endast ett fåtal besökare kom till detta arrangemang.

Måndagsvandringarna har genomförts 32 gånger till olika mål i Åhl och grannsocknarna med Lars-Erik Danielsson som ledare. Antalet deltagare har varit 17 i medeltal.

I samarbete med PRO Åhl-Insjön har vi fortsatt med studiecirkeln **Insjön förr och nu**, där vi bl.a. avhandlat några av de företag som inte längre finns kvar, t.ex. Insjöns Sågverk och slipsfabrikerna. Vi har även gått igenom gamla profiler/original i Åhl. Vi har även studerat byn Oxberg i östra Åhl, där vi även gjorde en rundvandring. Årets träffar avslutades med en bildvisning av gamla och nya bilder sammanställd av Lars Mäx. Ett tjugotal intresserade har i allmänhet deltagit. Iréne Lindgren och Hans Hellström har lett de flesta träffarna.

Vid avslutningen för **Insjöns skolor** upplät vi lokal för servering av tårta och saft.

Instruktioner av folklekar har genomförts för förskolebarn av Elisabeth Långbergs.

Åhlénpaviljongen har varit öppen dagligen 25 juni – 19 aug, och den 25 aug (Claskalaset). 17 av våra medlemmar har även detta år alternerat att vara guider där. Även några visningar för grupper har anordnats i samarbete med Clas Ohlsonsmuseet och vid våra egna arrangemang. Inför detta år har en del objekt tagits bort och i stället har utställningsdelen om Åhlén & Holm fått ett större utrymme. Fönster har även målats invändigt. Antal besökare har varit ca 980 mot ca 1 100 året före. Ansvarig för paviljongen har varit Stenåke Petersson.

Gamla skolan har lånats ut till olika sällskap, företag och föreningar vid ett femtontal tillfällen.

Insjöns Teater har under året hyrts ut till PRO, Insjöns Intresseförening, Åhls församling, Åhls sockenråd, Leksands kommun, Insjöns Square Dancers och några andra lokala föreningar samt privatpersoner. Under våren spelades det bordtennis där anordnat av Clas Ohlsons idrottsklubb. I december hade Stiko Per ett sång- och musikframträdande. Teatersalongen har nyttjats 35 gånger under året. PRO, Insjöns Intresseförening, Åhls sockenråd och några andra föreningar har dessutom haft ett stort antal möten i Teatercaféet. I lägenheten har spis, fläkt och tvättmaskin bytts ut och en vattenfelsbrytare har installerats i fastigheten.

Föreningstorken som såldes 2017 har i april monterats ner och forslats till ny ägare i Romma.

Städning av en del av kommunens mark på **Vattberget** har även detta år ordnats av Henry Pollack och hans ”gubbgäng”. Lars-Erik Danielsson har vidare röjt sly.

Minnesgården har vid några tillfällen visats för grupper, bl. a. elever från Sätergläntan.

Almanackan för år 2019, som är den tjugonionde, har som tema Gruvområdet i Åhl.

Medlemsbladet har kommit ut med fyra nummer under året. Nr 3 med lite fylligare innehåll delades även i år ut till alla invånare i Åhl, vilket gav oss ett antal nya medlemmar.

Hemsidan har uppdaterats löpande och justerats till ny layout av Johan Jacobs.

Gåvor har även detta år skänkts till föreningen, bl a har från Övre Hedens byamän erhållits slutsaldot på deras bykassa 11 348 kr. Efter den nedlagda Åls manskör har ett skåp med noter överlämnats. Dalarnas hembygdsförbund har överlämnat 220 ex av DVD:n "Det företagsamma Insjön".

Föreningens har beslutat om 2018 års bidrag från **Junkar Bertil Olssons fond**: 25 000 kr till Insjöns Ridklubb och 25 000 kr till Insjöns Tennisklubb. För 2019 har ett bidrag på 12 000 kr beviljats till Knippbodarnas byalag för tryckning av en bok om byn.

Vi har även detta år lämnat synpunkter till **kommunen** om vägskyltningen i Insjön. Ärendet är nu efter mer än sju år nära en lösning men ännu vid årets slut utan konkret resultat.

Angående ansvaret för **stenvalvsbron i Helgnäs** har kontakt tagits med Trafikverket.

Skrivelse har lämnats till Länsstyrelsen med ansökan om byggnadsminnesskydd av **Sockenstugan på Sockenvägen och Orgelstugan på Knippboberget**.

Kontakt har tagits med **Clas Ohlson Foundation och Insjöns skola** om "Det företagsamma Insjön"

Föreningen har medverkat i kommunens inventering av **Kulturmiljöer**.

Övriga **kontakter** har hafts med Leksands kommun, Åhls Sockenråd, Insjöns Intresseförening, Visit Dalarna, Studieförbundet och Clas Ohlson AB.

Vid **Dalarnas Hembygdsförbunds** årsmöte i Falun hade föreningen tre representanter.

Kommunens **Kulturforum** hölls i sept. på Insjöns Teater med 25 deltagare från olika föreningar.

Medlemsavgiften har varit 100 kronor för makar/sambor och 75 kronor för enskild (oförändrat).

Medlemsantalet var vid årets slut 769 mot 791 vid årets början. 12 nya har tillkommit men 34 medlemmar har avlidit eller strukits då de inte betalat avgiften.

Åhl den 30 januari 2019

Roger Arvidsson
ordf

Hans Hellström
v. ordf

Mats Lyck
kassör

Mats Bortas
sekr

Olle Bergfors

Lars-Erik Danielsson

Sara Ström

Inger Werlevik

Valberedningen för Åhls hembygdsförening 2019

Funktion	För år	Nuvarande 2018	Förslag
Ordförande	2019	Roger Arvidsson	Roger Arvidson
Ledamöter för	2019 - 2020	Sara Ström Inger Werlevik Olle Bergfors	Sara Ström Inger Werlevik Olle Bergfors
Suppleant	2019	Anders Hollsten	Anders Hollsten
Suppleant	2019	Gunnbritt Sundström	Gunnbritt Sundström
Suppleant	2019	Henry Pollack	Henry Pollack
Suppleant	2019	Nils Berglund	Nils Berglund
Suppleant	2019	Ola Pettersson	Ola Pettersson
Suppleant	2019	-	Lars Mäx
Revisor	2019	Kenneth Forsman	Kenneth Forsman
Revisor	2019	Christer Swedhs	Christer Swedhs
Revisorssuppl	2019	Börje Karlsson	Börje Karlsson

Ledamöter valda vid årsmötet 2018 för 2018 och 2019:

Hans Hellström, Lars-Erik Danielsson, Mats Lyck, Mats Bortas

Nya medlemmar

Under 2018 har vi blivit 12 nya medlemmar (29 nya 2017).

Vi hälsar följande nya medlemmar välkomna i föreningen:

Marits Johan Berglind, Rolf & Birgitta Hellberg, Erik Karén, Joakim Fändriks, Maria & Per Otteryd, Margareta Holm, Jacob & Jana Kimvall Hagel, Jonas & Lister Lidman.

Enligt nedanstående utdrag från den lokala tidningen år 1908 fanns det även förr i tiden problem med gatubelysning som inte fungerade:

KUPPJERGEN

Nyhetsblad i gammal stil för Holen, Giftserboan m. fl. orter
Nr 350 1908

INSÄNDARE

Herr Ridaktör

Frågas härmed om inte denna tidningens ridaktör som ä den äldsta här på platsen kunde få vederbörrande och uppförande elektrisk belysning i vinter på vägarna, för löktan ve äxempel Bergmans handelsbo va släkt hele vintern, å de va så mörkt så ja såg mä egna ögon att folk geck å köstes på lannsvägen.

Mä all högaktning

En som vell ha jus.

Högsta kustlinjen i Åhl

Tänk dig att Insjöns vattenyta skulle vara 44 m högre än nu. Då skulle de flesta hus i Åhl hamna under vatten. Endast Vattberget skulle sticka upp lite grand i centrala Insjön och Hoberget och Bondberget mot Gagnef skulle också vara öar i den vik som då var en del av Östersjön. Så var fallet för runt 10 000 år sedan när senaste istiden släppte sitt grepp över socknen. Nästan hela Dalarna var istäckt för 11 000 år sedan och för 10 000 år sedan hade isen lämnat landskapet. Då hade den stora isen som var upp till 2 km tjock och sträckte sig som längst till Ukraina tryckt ned landmassan på grund av sin stora tyngd.

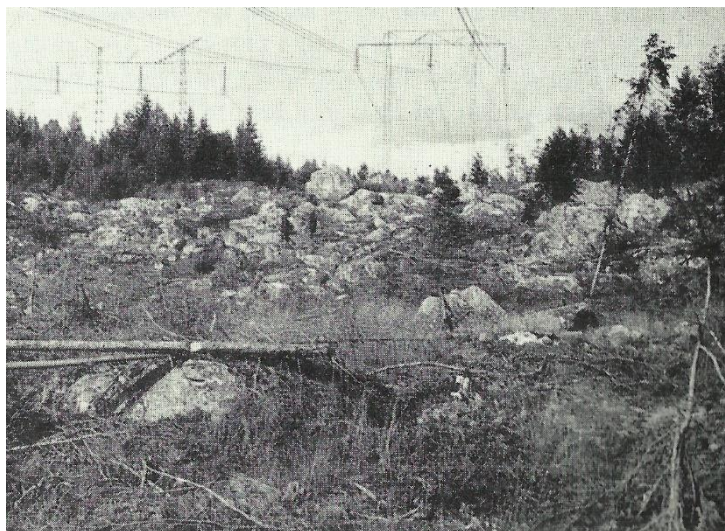
Det gick förvånansvärt snabbt för isranden att förflytta sig norrut med en hastighet av runt 400 meter per år. Det innebär att det skulle ta ca 18 år för iskanten att flytta sig från Gagnefs gräns till Prästön i Insjön. Mycket intressant hände i trakten när isen gled söderut och förde med sig bergarter som har sitt ursprung ända uppe i Älvdalen, Venjan och ännu längre norrut. När smältningen satte igång med full styrka förde det snabbt framrusande vattnet under isen med sig stenblock, som blev till rullstensåsar och andra lämningar efter vattnets bearbetning. Allt detta kan man läsa om i skriften Bidrag till Åhls sockens historia,

/Henry Pollack

häfte 4, avsnittet av professor Nils H. Magnusson om Åhls sockens geologi.

Det som gjorde mig intresserad av högsta kustlinjen var när vi under en måndagsvandring med Lars-Erik Knåpen Danielsson såg de tydliga spåren av hur vågorna spolat ren stora block av pegmatitgranit där högsta kustlinjen korsar de stora kraftledningarna vid Hemre Helgbo. Det syns bra från byvägen drygt 300 m norrut längs kraftledningarna. Efter landhöjning som pågått sedan isen lämnade oss, är nu högsta kustlinjen i Åhl på en höjd av i genomsnitt 205 m över nuvarande havsnivå.

Med denna kunskap gjorde jag en karta (se nästa sida) med Östersjövikens högsta nivå för att vi alla ska kunna gå ut i markerna och leta spår efter den. Gå gärna vägen genom skogen från Knippboheden och till majstången i Sätra. Där går man nära den linjen och det finns små grustagsgropar med klappersten. De bildades där genom nordliga fallvindar från den tillbakavikande iskanten. Man kan tänka sig hur det såg ut från Knippboberget med Insjön och Siljan som en vik av Östersjön med lite skärgård där största öarna nära oss är trakten runt Asaklitt på andra sidan Österdalälven, Björkbergstrakten i Siljansnäs och Dalsberget mot Hjortnäs.

*Den ovan nämnda Högsta kustlinjen vid Hemre Helgbo.
Bild från Åhls sockens historia, häfte 4.*

